

Valorisatie van biomassa uit natuur en landschap

Valorisatie

Een prachtig woord, maar waar staat het eigenlijk voor? In het woord valorisatie zit het Engelse woord 'value' (waarde) verstopt. De waarde van iets, dat zegt de meesten wel wat: "Hoeveel kost het?" Of: "Hoeveel is het waard?". In de titel staat valorisatie van biomassa. Je zou je dus afkunnen vragen: "Hoeveel is die biomassa waard?" En daar gaat het eigenlijk om. De biomassa wordt niet als afval beschouwd, maar als een product dat waardevol is en dus ook een prijs heeft. Opeens wordt het dan een interessante grondstof, want wie weet kan er dan geld mee verdiend worden. Vanzelfsprekend is een product met een hoge prijs voor elke ondernemer het meest interessant. Met een mooi woord wordt dat het hoogwaardige product genoemd. Dit in tegenstelling tot het laagwaardige product dat voor een habbekrats (lage prijs) van de hand gaat.

Biomassa

Het woord biomassa wordt voor veel zaken gebruikt en kent vele definities.

- " De biomassa (bacteriën) in de darmen".
- " De biomassa (bacteriën, schimmels, wormen) in de bodem"
- " De biomassa (brandhout) dat in ontwikkelingslanden verbrand wordt".
- " De biomassa is de totale hoeveelheid levende organismen in een bepaald gebied"
- " De biomassa is het droog gewicht van organismen of delen ervan"
- " De biomassa is het biologisch afbreekbare gedeelte van plantaardige of dierlijke stoffen"

Duidelijk wordt wel dat de herkomst van biomassa uit de levende natuur (biologisch) is. Dit in tegenstelling tot fossiele grondstoffen die uit de aardlagen en uit de zeebodem wordt gewonnen. Denk aan aardolie en aardgas waaruit brandstoffen en allerlei chemicaliën gefabriceerd kunnen worden. Van oorsprong waren deze fossiele grondstoffen ook biologisch, algen bijvoorbeeld, maar ze zijn in de loop van miljoenen jaren omgezet. Een van de nadelen van fossiele grondstoffen is dat ze een keer opraken. In tegenstelling tot biologische grondstoffen (biomassa!) wat eens in de zoveel tijd geoogst kan worden. Wanneer gesproken wordt over *biomassa uit natuur en landschap* komen beelden van hout, riet en gras op het netvlies.

Figuur 2: Biomassa uit natuur en landschap

Natuur en landschap

Natuur en landschap kan associaties oproepen met prachtig besneeuwde bergtoppen en uitgestrekte steppes. Nederland moet het zonder dit soort spectaculaire landschappen stellen, maar dat wil niet zeggen dat er geen waardevolle natuur te vinden is. Nederland blinkt juist uit de kleinschalige landschappen waar natuur, landbouw, cultuur en recreatie een plek vinden. In figuur 3 en 4 worden twee voorbeelden toegelicht.

Figuur 3: Het coulisselandschap rond Winterswijk is zeer afwisselend. Overall stromen beekjes. Bos,

houtwallen en bomenrijen delen het landschap op in kleine, onregelmatige landbouwpercelen.¹

Figuur 4: Landgoed Sandenburg te Langbroek. In het landgoed wordt ernaar gestreefd om de verschillende functies (natuur, cultuur, recreatie) in samenhang op te pakken en op deze manier het landgoed te behouden en onderhouden.

Valorisatie van biomassa uit natuur en landschap

Nu de begrippen helder zijn kan duidelijk gemaakt worden waarom provincies, gemeenten, biomassa ondernemers, (agrarische) natuurverenigingen, landschapsbeheerders en onderwijsinstellingen zich op dit onderwerp gestort hebben. De Raad van het Landelijk Gebied achter het haalbaar dat biomassa afkomstig van het Nederlandse platteland in 2030 in 10 % van de energiebehoefte kan voorzien.² Een studie naar de hoeveelheden en potentie van biomassa laat zien dat jaarlijks 2.000.000 ton droge stof uit natuurterreinen wordt geoogst, waarvan de 0,8 miljoen droge stof (overeenkomend met 13,5 PJ) gebruikt zou kunnen worden voor energietoepassing.³ Bovendien wordt in een andere studie geschat dat nog eens circa 0,6 miljoen ton droge stof, met een energiewaarde van 10 PJ, uit kleinere landschapselementen geoogst kan worden.⁴ Zoals eerder genoemd zit de waarde van biomassa niet alleen in energie maar ook in andere toepassingen. Met de inkomsten die uit die biomassa gehaald kunnen worden, kan geld verdiend worden. En met dit geld kan het landschap beter onderhouden worden. Vanzelfsprekend is het niet de bedoeling om het landschap leeg te kappen, maar om op zoek te gaan naar 'optimaal beheer'. Dus het oogsten van die hoeveelheid biomassa zonder de draagkracht van de natuur aan te tasten maar juist de ecologische waarde van de natuur te versterken..

¹ <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1501-Winterswijk.html?i=12-148>

² Raad voor het landelijk gebied, Energie van eigen bodem, advies over regionale kansen voor biomassa. RLG 08/07 (2008)

³ Spijker, J.H. et al. Biomassa voor energie uit de Nederlandse natuur: een inventarisatie van hoeveelheden, potenties en knelpunten. Alterra, Wageningen. Rapport 1616. 2007

⁴ Vries, B. de et al. Energie à la carte: de potentie van biomassa uit het landschap voor energiewinning. Alterra, Wageningen. Rapport 1679. 2008